

Kapitola štvrtá – Patriarchovia: 1. časť

A. Kontext príbehu

Keď sa planéta začala zaľudňovať, potomkovia Adama a Evy išli v stopách prarodičov – robili rozhodnutia, ktoré mali za následok vzdľaťovanie sa od Božej dobroty. Postupom času sa vyprofilovali dva typy ľudí. Niektorí, ako Henoch a Noe, vzývali Božie meno a uctievali ho; iní boli skôr podobní Kainovi – násilní a zlí, uprednostňujúci seba pred Bohom.

Boh oddelil spravodlivého Noema a jeho rodinu a ostatok ľudstva zničil potopou. V srdciach ľudí sa ani potom nič nezmenilo. V Genezis 11 sa spojili, aby si navzájom poskytovali silu a bezpečnosť. Stavaním veže do neba hľadali sebestačnosť, moc a slávu. V súlade so svojím sľubom Boh nezareagoval ďalšou apokalypsou, (lebo sľúbil, že už nikdy nezničí Zem) ale pomiatol ľudský jazyk tak, že jeden druhému nerozumeli. Raný svet končí obrazom Božích detí rozptýlených v zmätku.

Príbeh pokračuje v Genezis 12 o mnoho generácií neskôr, okolo roku 2200 pred Kristom v Mezopotámii – na území okolo riek Tigris a Eufrat a ich prítokov. Je doba bronzová. Súperiace mestské štáty sa zjednocujú pod vedením kráľov Uru. Kultúra je polyteistická. V mnohých mestách sa stavajú zikkuraty (starobabylonský chrám v podobe veľkej štvorcovej viacposchodovej veže) podobné Babylonskej veži, zatiaľ čo v Británii sa stavia Stonehenge (typ pravekého rituálneho kruhového monumentu z kameňa). V tomto období bol napísaný Epos o Gilgamešovi a takisto aj Chammurapiho zákonník, staroveký zákon, ktorý nám umožňuje nahliadnuť do mezopotámskej kultúry. Túto časť sveta označuje názov „Severné krajiny“ v Biblickom časovom grafe.

Práve z tejto starovekej civilizácie si Boh vezme jedného z potomkov Noemovho syna Sema. Muža menom Abram. Povolá ho, aby všetko opustil a odišiel na nové miesto, kde z neho Boh urobí národ, ktorý bude vzývať Božie meno. Začína obdobie patriarchov: otcov Božieho vyvoleného ľudu, národa Izrael. Akí budú títo ľudia? Pozor: Odpoveď predznamenáva podobu Božieho kráľovstva.

B. Prečítajte si príbeh

Zvyšok knihy Genezis rozpráva príbeh o patriarchoch a počiatkoch izraelského ľudu. Patriarchovia – 1. časť sa zameriava na život Abrama (neskôr Abraháma) a Boží prísľub jemu a jeho potomkom. Časť 2 sa bude zaoberať rastom jeho rodiny a realizovaním Božieho sľubu. Prečítajte si Genezis 12:15–18, 22, a oboznámte sa s udalosťami, o ktorých budeme rozprávať na stretnutí. Sú to (1) zmluvný prísľub, ktorý Boh uzatvára s Abrahámom. Ukazuje náčrt Božieho plánu a víziu pokračovania príbehu, a (2) vývoj viery, ktorá rastie v Abrahámovi od chvíle, keď bol povoláný, cez jeho boj s bezdetnosťou, až po najťažšiu skúšku, keď ho Boh žiada, aby sa vzdal syna, na ktorom spočívajú všetky Božie prísľúbenia. Pozrite si zodpovedajúcu časť Biblického časového grafu. Identifikujte hlavné postavy a všimnite si tok kľúčových udalostí a miesto, kde sa odohrávajú. Nejaké otázky? Zapíšte si ich.

Podme hlbšie (voliteľné): Ak chcete získať detailnejšie informácie tohto časového obdobia, prečítajte si Genezis 12–24.

Ako vždy, pred čítaním sa pomodlite.

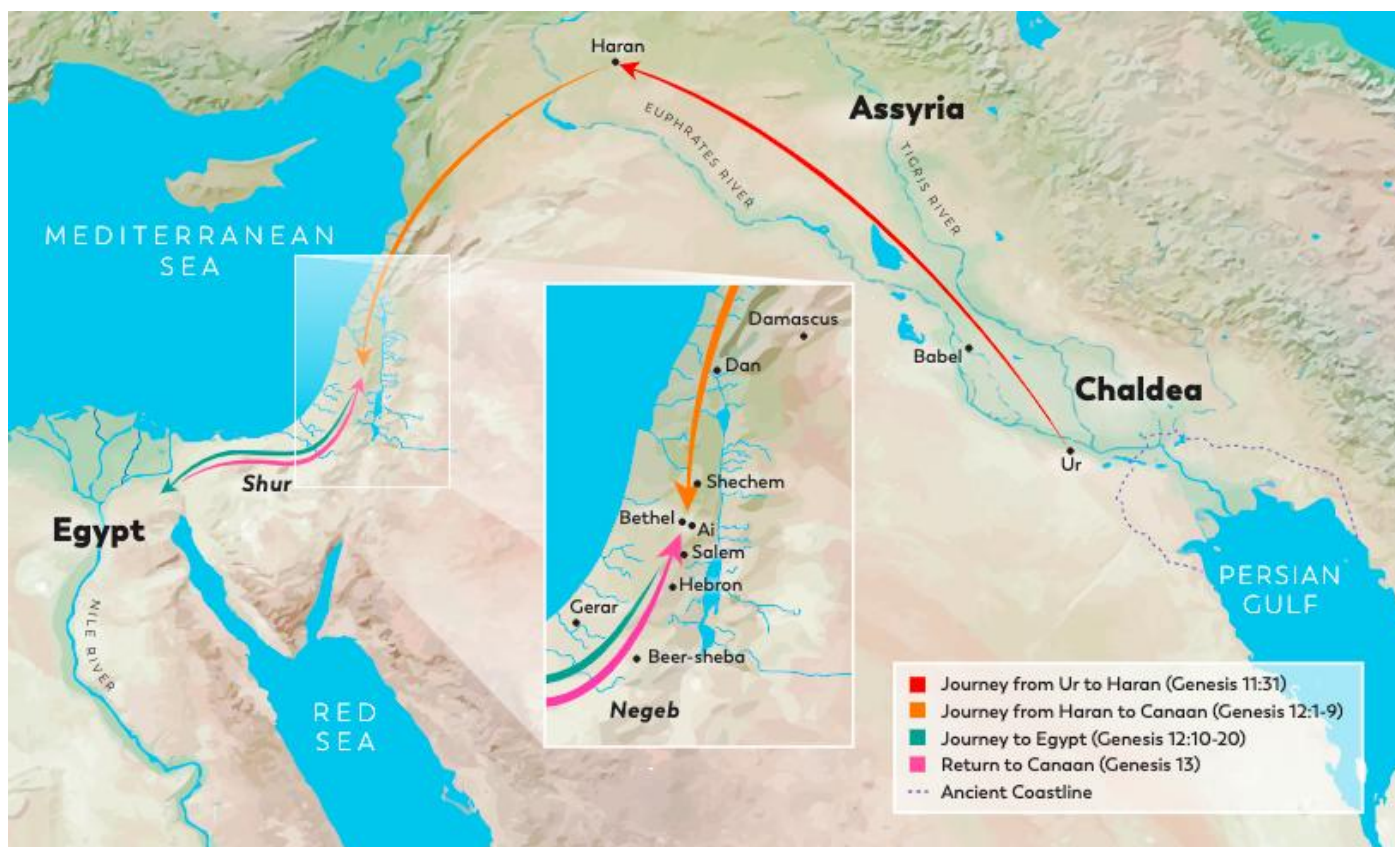
C. Podrobnejšie štúdium

Odpovede na tieto otázky vás vtiahnu do srdca príbehu. Ak niečomu nerozumiete, poznačte si to do diskusie.

BOŽÍ SĽUB ABRAMOVÍ (Genesis 12:1-9)

Genealógia na konci Genesis 11 sa sústreďuje cez Semovu líniu na 75-ročného muža menom Abram. Boh volá Abrama, aby opustil svoju krajinu a ľudí a odišiel do krajiny, ktorú mu ukáže. Pozrite sa na mapu nižšie a sledujte Abramovu cestu z Uru (pri ústí riek Tigris a Eufrat) až po Haran na severe. To je miesto, kde je Abram na začiatku Genesis 12.

Abrahámove cesty

- 1) Prečítajte si Genesis 12:1–3. Aký trojstupňový sľub dáva Boh Abramovi? (Tip: Sľub je zjednodušené znázornený v rámečku s názvom „Abraháмова zmluva“ v sekcii Patriarchovia vo vašom Biblickom časovom grafe.)

MELCHIZEDECHOVO POŽEHNANIE

V Genesis 14 sa Abram vracia z víťazného boja a stretáva Melchizedecha, kráľa Salemu, ktorý prináša chlieb a víno a žehná Abramovi. Niektoré staroveké židovské a kresťanské zdroje predpokladali, že Melchizedech nebol nikto iný ako Noemov syn Sem, ktorého sme naposledy stretli, keď dostával požehnanie od svojho otca na konci Genesis 9. Nevieme, či sú roky zaznamenané v Genesis naozaj historicky presné. Letopočty uvádzané v Genesis 11 spochybňujú stretnutie Sema a Abrama. Od čias Adama až po exodus bol prvorođený

syn vnímaný ako istý druh kráľa a kňaza širšej rodiny. Ak ale Melchizedech skutočne bol Sem, môže v tejto scéne „oficiálne“ odovzdávať Božie požehnanie z titulu svojej autority prvorodeného, kráľa a kňaza.

Prvoradý význam Melchizedecha je, že je „predobrazom“ Krista. Jeho meno znamená „kráľ spravodlivosti“ a je kráľom Salemu (čo znamená „pokoj“) – mesta, ktoré sa neskôr stane Jeruzalemom. Ako kráľ a kňaz, ktorý prijíma Abramove desiatky a ktorý žehná a dáva chlieb a víno, je predobrazom Ježiša Krista. Veľkňaza, tróniaceho v nebeskom Jeruzaleme, ktorý nás žehná a obetuje sa v chlebe a víne. Svätý Pavol uvádza niektoré paralely medzi Kristom a Melchizedechom v Liste Hebrejom 7.

OD SLUBU K ZMLUVE (GENESIS 15 a 17)

V priebehu niekoľkých kapitol Boh uzatvára s Abramom sériu nadväzujúcich zmlúv, aby splnil sľuby, ktoré dal v Genezis 12. Zmluva je prisaha. Vážna a neporušiteľná. Spája dve strany v trvalé rodinné puto.

2) Prečítajte si Genezis 15:17. Ktoré z pôvodných prisľúbení tieto zmluvy posilňujú a aké nové informácie každá z nich pridáva? (Pomoc nájdete v tabuľke na **strane XXX**.)

a. Prečítajte si Genezis 15:2-6, kde sa Abramova viera počíta za spravodlivosť. Ako môže snaha počítať hviezdy na oblohe pomôcť Abramovi dôverovať Božiemu prisľubu a prečo je to hlboký príklad toho, čo si viera vyžaduje? (Tip: Aká bola denná doba pri počítaní hviezd a prečo na tom záleží?)

b. Prečo je v Genezis 15:8–21 dôležité, že Boh (javiaci sa ako dym a oheň) prechádza medzi kusmi zvierat a prečo to Abramovi dáva istotu? (Prečítajte si aj Jeremiáš 34:17–20.)

3) Prečítajte si Genezis 17:1–23.

a) Aký význam má obriezka pre Abramovu rodinu? K čomu ich to viaže?

- b) Prepojenie na Nový zákon:** V rámci Novej zmluvy je starozákonný znak obriezky nahradený sviatosťou, hmatateľným znakom, ktorý uvádza do reality (tj. „zhmotňuje“) jeho význam. Prečítajte si List Kolosanom 2:11–12. Čo je tou sviatosťou a ako súvisí s obriezku?

NEPREDSTAVITEĽNÉ DIETĽA (GENEZIS 16–18)

- 4)** Frustraní a pravdepodobne zmätení svojou bezdetnosťou, tvárou v tvár Božiemu prisľúbeniu, Abram a Sarai (novo pomenovaní Abrahám a Sára) berú veci do vlastných rúk. V Genezis 16 vyprodukujú Abrahámovi dediča (Izmaela) prostredníctvom jeho služobnice Agar. Aký úžasný sľub im Boh dáva v Genezis 17:15–22, 18:1–15 a aká bude úloha zaslúbeného dieťaťa (Izáka) vo vzťahu k Božím prisľúbeniam?

SODOMA A GOMORA

Neslávne známy príbeh o zničení Sodomy a Gomory a o tom, ako sa Lótova manželka premenila na soľný stĺp, je opísaný v Genezis 19. Dialóg s Bohom v Genezis 18 zachytáva Abraháma ako prosí Boha, aby ušetril mesto pre dobrotu spravodlivých, ktorí v ňom bývajú. Tieto vety sú krásnym príkladom Božieho milosrdenstva a účinnosti modlitby a tiež nám umožňujú nahliadnuť do Abrahámovho charakteru.

OBETA RAZ NAVŽDY (GENEZIS 22)

- 5)** V Genezis 22 sa narodil zaslúbený syn a stal sa z neho mladý muž. Všetky nádeje Božej zmluvy spočívajú na Izákovi. Pozorne si prečítajte túto kapitolu.
- a)** Na začiatku tejto kapitoly Boh skúša Abraháma. O aký druh skúšania ide? Vidíte podobnosť tohto testu so skúškou Adama a Evy?

b) Prejde Abrahám skúškou? Aký je výsledok?

c) Živá tradícia: V Genezis 15 sa u Abraháma ukázala jeho viera v Božie prisľúbenie, že bude mať také početné potomstvo, koľko je hviezd na nebi. Teraz je vyzvaný, aby túto vieru dokázal tým, že bude konať. Prečítajte si KKC 143–147, 154–155, ako aj Jakubov list 2:14–23. Aký je vzťah medzi poslušnosťou a vierou?

6) Spojenie s katechizmom: Abrahám tým, že sa vzdá svojho syna, stane sa otcom národa, ktorý prinesie požehnanie pre svet. Pritom môže mať „podiel na sile Božej lásky, ktorá zachraňuje zástupy“ (KKC 2572). Aký čin predznamenáva tento Abrahámov počín, ktorý Boh nakoniec dovedie do dokonalosti? Uved'te čo najviac paralel medzi týmito dvoma udalosťami.

D. Aplikácia

Tieto otázky vám pomôžu aplikovať jednu z kľúčových tém stretnutia pre váš život. Po meditácii nad odpoveďami napíšte Bohu krátku písomnú modlitbu. Ak chcete.

Boh ohlasuje Abrahámovi a Sára, že im dá syna. Keď to počujú, Sára sa neveriacky smeje (Genezis 18:12). Sú vo vašom živote problémy, na ktorých sa smejete v reakcii na Božie prisľúbenia? Čo si z Abrahámovho života môžete vziať na cestu viery

Drahý Pane...